

Pedres de toc

JORDI FONT / Llicenciat en geografia i història

AVUI, 14 de febrer del 2010

Davant de l'enrenou independentista, uns visitants bretons em deien: "Però ¿no és Espanya, avui, un dels Estats més descentralitzats d'Europa? I Catalunya, ¿no té un autogovern amb unes capacitats sense precedents en la seva història contemporània?" Vaig tractar d'explicar-los els mals auguris al voltant de l'Estatut; també les condicions diverses que ens calen i que encara no es donen, i sobretot la necessitat que l'Estat espanyol respongui a la pluralitat nacional que conté... Van agrair les explicacions, però no va deixar de sorprendre'ls l'excés de dramatisme observat, que els semblava més propi d'èpoques passades, quan no teníem res que no fos la presó o l'exili.

VAIG PENSAR QUE, tot i les meves sòlides raons, no deixaven de tenir una mica de raó. I que l'excés emocional d'alguns sectors autoreferencials tendeix a provocar perplexitat en els que s'ho miren amb una mica de distància, siguin visitants o siguin ciutadans de Catalunya sense tanta vibració patriòtica. És evident que ens cal un esforç per objectivar el debat públic i mediàtic, per fer-lo baixar de les branques de l'ideologisme, per rescatar-lo de l'extrapolació circumstancial, per establir quins són els reptes fonamentals i els indicadors que assenyalin en quin grau anem ben encaminats o no, per evitar la desmesura que atipa i produeix indiferència.

PROPOSO, A CONTINUACIÓ, alguns paràmetres claus, algunes pedres de toc amb les quals, a parer meu, els catalanistes hauríem de contrastar la

marxa de les coses i justificar el manteniment de la velocitat de creuer o la necessitat i el grau d'un canvi de rumb o un altre:

1. La cohesió social, la integració de la pluralitat, han estat sempre i segueixen sent la clau de volta de la nació catalana: "Som i serem un sol poble". La nació catalana no l'ha feta cap Estat, l'ha feta la societat. Per això sabem com ningú que la nació és, abans que res, el consens renovat de la ciutadania. Sense un consens social prou ampli i transversal no hi ha nació. Preservar-lo, construir-lo, ampliar-lo és el deure primer de tot patriota.

2. El pacte Catalunya-Espanya avui vigent, amb tota la legitimitat, és l'Estatut del 2006. Ningú no pot faltar a aquest pacte. Ningú no pot disminuir-lo.

3. El pacte del finançament de Catalunya, en el marc del nou Estatut, ha de ser preservat a tots els efectes, perquè comporta la superació d'un plantejament injust, que discriminava els ciutadans de Catalunya, i perquè és vital per al desenvolupament del nostre país.

4. L'Estat ha de substituir plenament el model de desenvolupament radial per un model policèntric, basat en els eixos territorials que, pel seu potencial econòmic i demogràfic, tenen més possibilitats d'incidència global. Això, amb la participació decisòria de la Generalitat en les grans infraestructures i amb l'acord entre l'Estat espanyol i l'Estat francès, ha de permetre l'articulació de l'eix mediterrani i, amb ell, de la potent euroregió Pirineus-Mediterrània.

5. La realitat econòmica de l'eix mediterrani ha de comportar una nova dinàmica conjunta que faciliti la progressiva col·laboració de tots els governs implicats en la preservació i el ple desenvolupament del català-valencià.

6. Progressió de l'Estat espanyol cap a un Estat plurinacional, pluricultural i plurilingüístic, que esdevingui l'Estat que necessiten la nació, la cultura i la llengua catalanes. Transformació, per començar, del Senat en cambra territorial.

7. Maduració d'un encaix europeu complementari per a les regions amb autogovern propi, entre les quals Catalunya.

8. Nou paradigma per a la llengua catalana: de llengua nacional en procés de llatinització a llengua viva en un context plurilingüe, amb l'accent posat en l'ús social i en la generació de llenguatges.

9. Aposta per l'excel·lència literària i artística, una de les claus de la presència catalana al món, a partir de polítiques culturals que no es redueixin a polítiques lingüístiques, amb estratègies públic-privat d'incidència productiva en el pla global.

PENSO QUE, MÉS O MENYS, aquest és el temari que hauria d'abordar el debat del catalanisme. I amb el qual hauria de contrastar el que passa, així com les conseqüències de les grans paraules salvadores o les petites argücies tàctiques. Així m'ho sembla.